Bra atlas över dagsländor i Schweiz

Sartori, M. & Landolt, P. 1999. *Ephemeroptera - Atlas. Fauna Helvetica 3.* Centre suisse de cartographie de la faune, Neuchàtel. Inbunden, 214 sidor. ISBN 2-88414-014-X. Pris: 35 CHF. Beställes från följande e-postadress: emanuela.leonetti@cscf.unine.ch.

Denna atlas innehåller utbredningskartor för Schweiz för de 85 arter av dagsländor som påträffats i landet. Förutom kartorna ges en allmän introduktion till dessa djur och deras levnadsmiljöer i Schweiz. I slutet av boken görs en analys av arternas förekomst i tid och rum, samt deras hotstatus.

Karteringen bygger på en databas med drygt 10 000 artvisa observationer omfattande 87 020 individer, huvudsakligen larver. På själva kartorna används olika symboler för fynd före resp efter 1970. Värt att notera är att endast 450 observationer härrör från tiden före 1940, och att 9 000 av dem har gjorts efter 1978. En slutsats av detta är att arter som förefaller att ha gått tillbaka säkert också har gjort det. Och de kan vara många fler.

Ett 30-tal av de behandlade arterna förekommer även i Sverige. Påtagligt är att många av våra vanligare arter som t.ex. de i släktet *Leptophlebia* idag är ovanliga i Schweiz. Av de 24 arter som hittats på färre än 10 fyndlokaler har flertalet en vid geografisk utbredning i Europa. Flertalet är arter som föredrar lägre höjder och mer stillastående vatten, miljöer som drabbats hårdast av mänsklig påverkan. Däremot tycks de arter som har en mer begränsad utbredning och föredrar mindre vattendrag klara sig bättre. Detta gäller t.ex. för familjen Heptageniidae som har hela 36 arter i Schweiz, varav hela 20 i släktet *Rhithrogena.*

Arternas levnadsmiljöer har indelats efter vattendragens storlek utifrån s.k. "stream order", plus att kanaler och större stillastående vatten fått egna kategorier. Man skiljer ej mellan små bäckar och källor då de i princip bebos av samma arter. Som väntat minskar antal provlokaler med vattendragens ökande storlek.

Information ges vidare om arternas höjdfördelning, flygtid och livscykler enligt Cliffords system. Det är alltså en mycket informativ liten volym, även om man inte främst är intresserad av arternas utbredning i detta bergsland. Den använda nomenklaturen är helt modern, och noteras kan bl.a. att vår *Ephemerella ignita* här förs till släktet *Serratella.* Huvuddelen av texten är på franska, men de allmänna delarna ges även på tyska. Som hjälp finns ett litet franskt-tyskt-italienskt lexikon.

Boken lever upp till de höga förväntningar jag idag har på schweizisk faunistik, med klara och informativa redovisningar av omfattande material. Den är dessutom vackert gjord och därför väl värd sitt pris.

Anders Nilsson